

Prishtinë, më 30 qershori 2017
Nr. ref.:RK 1097/17

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

rastin nr. KI92/16

Parashtrues

Jusuf Berisha

Vlerësim i kushtetutshmërisë së
Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, Rev. nr. 344/2015,
të 12 janarit 2016

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare
Bekim Sejdiu, gjyqtar
Selvete Gérxhaliu-Krasniqi, gjyqtare dhe
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është dorëzuar nga Jusuf Berisha nga Prishtina (në tekstin e mëtejmë: parashtruesi i kërkesës), të cilin e përfaqqëson Ramiz Suka, avokat nga Prishtina.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi i kérkesës e konteston Aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, Rev. nr. 344/2015, të 12 janarit 2016, me të cilin ishte refuzuar si i pabazuar revizioni i parashtruesit të kérkesës i parashtruar kundër Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës.
3. Vendimi kontestuar i është dorëzuar parashtruesit të kérkesës më 9 mars 2016.

Objekti i çështjes

4. Objekti i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së vendimit të kontestuar me të cilin, sipas pretendimeve të parashtruesit të kérkesës, janë shkelur të drejtat e garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] dhe nenin 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejmë: Kushtetuta).

Baza juridike

5. Kërkesa bazohet në nenin 113.7 të Kushtetutës, nenin 47 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, Nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejmë: Ligji) dhe në rregullin 29 të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejmë: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

6. Më 15 qershor 2016, parashtruesi e dorëzoi kérkesën në Gjykatën Kushtetuese (në tekstin e mëtejmë: Gjykata).
7. Më 12 korrik 2016, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtaren Snezhana Botusharova gjyqtare raportuese dhe Kolegjin shqyrtyes, të përbërë nga gjyqtarët: Robert Carolan (kryesues), Bekim Sejdiu dhe Selvete Gérxhaliu-Krasniqi.
8. Më 22 gusht 2016, Gjykata njoftoi parashtruesin për regjistrimin e kérkesës dhe dërgoi një kopje të kérkesës në Gjykatën Supreme.
9. Më 4 nëntor 2016, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtarin Almiro Rodrigues kryesues të Kolegit shqyrtyes, duke zëvendësuar gjyqtarin Robert Carolan, i cili dha dorëheqje më 9 shtator 2016.
10. Me 07 dhjetor 2016, Kolegji shqyrtyes shqyrtoi raportin e gjyqtarit rapportues dhe i rekomandoi Gjykatës papranueshmërinë e kérkesës.

Përbledhja e fakteve

11. Parashtruesi i kérkesës ka paraqitur kérkesëpadi në vitin 2007 në Gjykatën Komunale në Podujevë për vërtetimin e së drejtës së pretenduar pronësore mbi ngastrën e cila është e regjistruar në pronësi të Komunës së Podujevës.

12. Më 14 shtator 2007, Gjykata Komunale [Aktgjykimi C. nr. 114/2007] e refuzoi si të pabazuar kérkesëpadinë e parashtruesit të kérkesës.
13. Parashtruesi i kérkesës parashtroi ankesë në Gjykatën e Qarkut kundër këtij Aktgjykimi.
14. Më 22 tetor 2008, Gjykata e Qarkut [Aktvendimi Ac. nr. 970/007] aprovoi ankesën e parashtruesit, anuloi aktgjykimin e shkallës së parë dhe e ktheu rastin për rigjykim në Gjykatën Komunale.
15. Më 1 dhjetor 2009, në procedurë të përsëritur, Gjykata Komunale [Aktgjykimi C. nr. 878/2008] refuzoi si të pabazuar kérkesëpadinë e parashtruesit, me arsyetimin se ai nuk ka paraqitur ndonjë provë e cila e mbështet pretendimin e tij për pronësinë mbi ngastrën e kontestuar.
16. Parashtruesi i kérkesës, parashtroi ankesë në Gjykatën e Qarkut kundër Aktgjykimit të lartpërmendur të Gjykatës Komunale.
17. Më 8 prill 2015, Gjykata e Apelit [Aktgjykimi CA. nr. 1627/2012] refuzoi si të pabazuar ankesën e parashtruesit dhe e vërtetoi aktgjykimin e shkallës së parë të Gjykatës Komunale.
18. Parashtruesi i kérkesës parashtroi kérkesë për revizion në Gjykatën Supreme, kundër Aktgjykimit të lartpërmendur të Gjykatës së Apelit.,
19. Më 1 dhjetor 2015, Gjykata Supreme [Aktgjykimi Rev. nr. 344/2015] refuzoi si të pabazuar kérkesën e parashtruesit për revizion dhe i vërtetoi aktgjykimet e gjykatave të shkallës më të ulët. Në arsyetimin e aktgjykimit të saj, Gjykata Supreme, *inter alia*, thekson se:

[...] paditësi nuk ka argumentuar gjatë tërë procedurës së zhvilluar , se ai apo paraardhësit e tij kanë pasur të drejtën e pronësisë në ngastrën kontestuese, sipas ndonjë baze juridikisht të vlefshme për fitimin e pronësisë në patundshmëri, dhe se të drejtën e pronësisë në patundshmërinë kontestuese paditësi nuk ka mund ta fitojë me parashkrim fitues [...]"

Pretendimet e parashtruesit të kérkesës

20. Parashtruesi i kérkesës pretendon shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm].
21. Përveç kësaj, parashtruesi i kérkesës pretendon se është shkelur e drejta e tij në pronë, për shkak se prona e paluajtshme e kontestuar ka kaluar nga prona private në pronë publike në mënyrë të paligjshme,
22. Parashtruesi i kérkesës pretendon se me vendimin e kontestuar janë shkelur të drejtat e tij për gjykim të drejtë dhe mbrojtje të pronës, për shkak të vërtetimit të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale. Parashtruesi i kérkesës nuk thirret në asnjë nen tjeter të Kushtetutës,

Pranueshmëria e kërkesës

23. Gjykata së pari shqyrton nëse kërkesa e parashtruesit i ka përbushur kriteret e pranueshmërisë të përcaktuara me Kushtetutë dhe të parapara më tej me Ligj dhe të specifikuara me Rregullore të punës.
24. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet nenit 113 paragrafi 7 të Kushtetutës, i cili përcakton:

“Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.”

25. Gjykata gjithashtu i referohet edhe nenit 48 të Ligjit, i cili parasheh:

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestojoj.”

26. Gjykata gjithashtu merr parasysh rregullin 36 (1) (d) dhe (2) (b) të Rregullores së punës, i cili parasheh:

“(1) Gjykata mund ta shqyrtojë një kërkesë nëse:

[...]

(d) kërkesa arsyetohet prima facie ose nuk është qartazi e pa bazuar.

(2) Gjykata do të deklarojë një kërkesë si qartazi të pabazuar, nëse bindet se:

[...]

(b) faktet e paraqitura në asnjë mënyrë nuk e arsyetojnë pretendimin për shkeljen e një të drejte kushtetuese.”

27. Gjykata rikujton se parashtruesi i kërkesës pretendon shkelje të së drejtës përgjykim të drejtë duke u bazuar në vërtetim të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe aplikim të gabuar të së drejtës materiale.

28. Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës pretendon shkelje të së drejtës së tij përgjykim të drejtë duke u bazuar në vërtetim të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe aplikim të gabuar të së drejtës materiale.
29. Në këtë drejtim, gjykata i referohet nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës, i cili përcakton:

1. Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.

2. Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale që ngrihet kundër saj/tij brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj.

30. Gjykata Kushtetuese thekson se nuk ka juridikcion të zëvendësojë me vlerësimin e vet, vlerësimin e gjykatave të rregullta, për shkak se, si rregull i përgjithshëm, është detyrë e gjykatave të rregullta që t'i vlerësojnë faktet që gjenden para tyre dhe të zbatojnë ligjin (shih: rasti KI47-48/15, vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Dhomës së Posacme të Gjykatës Supreme të Kosovës, AC-II-14-0057 të 12 marsit 2015, parashtruesit e kërkesës *Beqir Kosokoviku dhe Mustafë Lutolli*), Është detyrë e Gjykatës Kushtetuese që të vlerësojë nëse procesi gjyqësor në tërsi ishte i drejtë dhe i paanshëm, në pajtim me nenin 6 të Konventës Evropiane për të drejtat e njeriut (Shih *inter alia*, rastet e GJEDNJ-së, *Edwards kundër Mbretërisë së Bashkuar*, 16 dhjetor 1992, f. 34, Seria A nr. 247, B. dhe *Vidal kundër Belgikës*, 22 prill 1992, f. 33, Seria A nr. 235).
31. Gjykata konsideron se parashtruesi i kërkesës nuk dëshmon se procedurat gjyqësore, shikuar në tërsi, ishin të padrejta ose arbitrale në mënyrë që Gjykata Kushtetuese të konkludojë se është shkelur vetë esenca e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm.
32. Në bazë të asaj që u tha me sipër, Gjykata përsërit se është detyrë e gjykatave të rregullta të vlerësojnë nëse kërkesa për vërtetimin e të drejtës pronësore mbi paluajtshmëritë e kontestuara është shqyrtuar në pajtim me ligjin. Kërkesa për vërtetimin e të drejtës në pronësi është shqyrtuar në tri instanca gjyqësore, me Aktgjykimin përfundimtar të Gjykatës Supreme, e cila konsideroi se parashtruesi i kërkesës “*nuk ka ofruar arsyе gjatë tërë procedurës që ai ose paraardhësit e tij kanë pasur të drejtën e pronësisë mbi parcelën kontestuese*”.
33. Për më tepër, Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës nuk ka paraqitur prova, që tregojnë se procedurat në gjykatat e rregullta kanë qenë të padrejta apo arbitrale, dhe si të tilla e kanë degraduar në thelb procesin gjyqësor në tërsi (Shih rastin e GJEDNJ-së, *Dombo Beheer kundër Holandës*, Aktgjykimi i 27 tetorit 1993, Seritë A nr. 274).
34. Gjykata më tej konsideron se Gjykata Supreme plotësish e arsyetoit aktvendimin e saj, duke shpjeguar në detaje pse kërkesa për revizion është e pabazuar, duke vlerësuar vërtetimin e gjendjes faktike dhe zbatimin e ligjit ë fuqi, dhe duke i vlerësuar edhe vendimet gjyqësore të gjykatave të shkallës më të ulët në bazë të pretendimeve të ngritura nga parashtruesi i kërkesës.
35. Prandaj, në këto rrethana, Gjykata konstaton se me vendimin e kontestuar nuk është shkelur e drejta e parashtruesit të kërkesës për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm, siç garantohet me nenin 31 të Kushtetutës.

Shkelja e pretenduar e nenit 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës

36. Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës gjithashtu pretendon shkelje të së drejtës së tij për mbrojtje të pronës, për shkak të vërtetimit të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe aplikimit të gabuar të së drejtës materiale.
37. Në lidhje me këtë, gjykata i referohet nenit 46 [Mbrojtja e Pronës], i cili përcakton:
1. *E drejta e pronës është e garantuar.*
 2. *Shfrytëzimi i pronës rregullohet me ligj, në pajtim me interesin publik.*
 3. *Askush nuk do të privohet në mënyrë arbitrale nga prona. Republika e Kosovës ose autoriteti publik i Republikës së Kosovës mund të bëj ekspropriimin e pronës nëse ky eksproprium është i autorizuar me ligj, është i nevojshëm ose i përshtatshëm për arritjen e qëllimit publik ose përkrahjen e interesit publik, dhe pasohet me sigurimin e kompensimit të menjëherëshëm dhe adekuat për personin ose personat prona e të cilave ekspropriohet.*
38. Gjykata gjithashtu i referohet nenit 1 [Mbrojtja e pronës] të Protokollit 1 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) i cili përcakton:
- “(1) Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsyet e interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.*
- (2) Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cënojnë të drejtën e Shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera”.*
39. Në këtë drejtim, Gjykata konsideron se nenit 46 i Kushtetutës në lidhje me nenit 1 të Protokollit 1 të I Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut (KEDNJ) i referohen të drejtës së mbrojtjes së pronës ekzistuese dhe nuk parasheh të drejtën përfitimin e pronës.
40. Gjykata rikujton se vërtetimi i të drejtave pronësore ishte objekt i kontestit para tre instancave të gjykatave të rregullta dhe në Aktgjykimin e Gjykatës Supreme është konstatuar se parashtruesi i kërkesës “*nuk ka argumentuar [...] se ai apo paraardhësit e tij kanë pasur të drejtën e pronësisë në ngastrën kontestuese*”. Përveç kësaj, Gjykata Supreme gjithashtu konstatoi se parashtruesi i kërkesës “*të drejtën e pronësisë në patundshmërinë kontestuese nuk ka mund ta fitojë me parashkim fitues [...]*”.
41. Gjykata rikujton nenin 53 [Interpretimi i Dispozitave përfitimi e Drejtave të Njeriut] i cili përcakton se “*Të drejtat njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës*

Europiane për të Drejtat e Njeriut". Prandaj, Gjykata Kushtetuese si "autoriteti përfundimtar në Republikën e Kosovës për interpretimin e Kushtetutës" (neni 112 i Kushtetutës), është e detyruar t'i referohet praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së kur vlerëson shkeljet e pretenduara të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, të garantuara me Kushtetutë.

42. Në këtë drejtim, Gjykata thekson praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së ku konstatohet se: "*Gjykata [GJEDNJ] pranoi se neni 1 i Protokollit 1, i cili garanton të drejtën e çdo individi për të respektuar pronën e tij, por nuk garanton të drejtën përmes trashëgimisë ose duke shprehur vullnetin me pasoja pronësore ligjore*" (Shih rasti i GJEDNJ-së, Marckx kundër Belgjikës, Kërkesa nr. 6833/74, të 13 qershorit 1979).
43. Prandaj, Gjykata konsideron se neni 1 i Protokollit 1 të KEDNJ saj, në lidhje me nenin 46 të Kushtetutës nuk garanton të drejtën përmes trashëgimisë (pronën), për shkak se çështja e pronësisë rregullohet me ligj dhe çdo mosmarrëveshje eventuale duhet të zgjidhet nga gjykatat e rregullta.
44. Prandaj, në këto rrethana, Gjykata konstaton se me vendimin ie kontestuar nuk është shkelur e drejta e parashtruesit të kërkesës përmes mbrojtje të pronës, të garantuar me nenin 46 të Kushtetutës dhe nenin 1 të Protokollit 1 të KEDNJ-së.

Përfundim

45. Gjykata konkludon se parashtruesi i kërkesës i ka ndërtuar pretendimet e tij në baza ligjore, përkatësisht në bazë të vërtetimit të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe zbatimit të së drejtës materiale.
46. Bazuar në atë që është përmendur më lart, Gjykata konsideron se faktet e paraqitura nga parashtruesi i kërkesës nuk e arsyetojnë pretendimin përmes shkelje të së drejtës përgjithës përmes mbrojtjes së pronës, siç garantohet me nenin 31 të Kushtetutës dhe të drejtën e mbrojtjes së pronës, siç garantohet me nenin 46 të Kushtetutës dhe nenin 1 të Protokollit 1 të KEDNJ-së.
47. Prandaj, Gjykata, në pajtim me rregullin 36 (1) (d) dhe (2) (b), konstaton se kërkesa është e papranueshme si qartazi e pabazuar në baza kushtetuese.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese e Kosovës, në pajtim me nenin 113.1 dhe 7 të Kushtetutës, nenit 48 të Ligjit dhe të rregullave 36 (1) (d), (2) (b) të Rregullores së punës, në seancën e mbajtur më 7 dhjetor 2016, njëzëri

VENDOS

- I. TA DEKLAROJË kërkesën të papranueshme;
- II. T'UA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- III. TA PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrta, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit; dhe
- IV. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtarja raportuese

Snezhana Botusharova

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi